

نگرش به زبان کردی در میان سخنوران کرد زبان غرب ایران

محمد جواد مهری فر

کارشناسی ارشد آموزش زبان انگلیسی، دانشگاه رازی، کرمانشاه، ایران
mohammad.j.mehrifar@gmail.com

هیوا ویسی (نویسنده مسئول)

دانشیار زبان شناسی کاربردی، دانشگاه رازی، کرمانشاه، ایران
hiwaweisi@gmail.com

کوروش صابری

استادیار زبان شناسی همگانی، دانشگاه رازی، کرمانشاه، ایران
saberi50k@yahoo.com

مقاله پژوهشی

تاریخ دریافت: ۲۶ مهر ۱۴۰۱، تاریخ پذیرش: ۱۹ دی ۱۴۰۲، صص: ۲۶۲-۲۳۱

DOI: <https://doi.org/10.22034/jokl.2024.63030>

کورتیه

ثامن‌جی ئەم لیکۆلێنەوه‌یه تاوتوێی کردن و بە‌دواداچوونە بۆ شی‌یاز و تیروانینی زمانی له کورد زمانه کانی رۆژئاوای ئێران به‌رامبەر به زمانی کوردی له شاره کانی کرمانشان، سنه و ئیلام. بۆ کۆکردنه‌وه‌ی زانیاری و داتاگان، توێژهران پرسیارنامه‌یه‌کیان به‌پیتی دوو پرسیارنامه که پیشتر جێبه‌جێ کرابوون، به‌کار هێنا‌بوو. پرۆسه‌ی چه‌سپاندنی پرسیارنامه‌که له‌گه‌ڵ ۱۵۰ که‌س له کورد زمانه‌کان ئەنجام‌درا، پاشان نوسخه‌ی کۆتایی پرسیارنامه‌که به‌سه‌ر بێژهرانی شاره ده‌ست‌نیشان کراوه‌کان، دابه‌ش‌کرا. له‌م توێژینه‌وه‌یه‌دا ۴۵۰ که‌س له لیکۆلێنەوه‌که‌دا به‌شداربان کرد و خۆبه‌خشانه وه‌لامی پرسیاره‌کانیان داوه‌ته‌وه. ئەنجامی راپرسیی هه‌لوێستی زمانه‌وانی ده‌ریخست که زمانی کوردی له سنه و کرمانشان پێگه‌یه‌کی کۆمه‌لایه‌تی «زۆر به‌رز»ی هه‌یه و له ئیلامدا پێگه‌یه‌کی کۆمه‌لایه‌تی «به‌رز»ی هه‌یه. سه‌باره‌ت به پالپشتی دامه‌زراوه‌یی، ئاخێوه‌ران پێیان‌وابوو، هه‌رچه‌ند زمانی کوردی نرخیکێ به‌رزی هه‌یه و قسه‌که‌ران به زمانی زگماکی هه‌لوێستیکێ ئه‌رتینیان به‌رامبەر به‌و زمانه هه‌یه، به‌لام ئەم زمانه پێویستی به پالپشتیی زیاتری حکومه‌ت و دامه‌زراوه‌یی

چکیده

هدف این پژوهش بررسی نگرش‌های زبانی کرد زبانان غرب ایران نسبت به زبان کردی در شهرهای کرمانشان، سنندج و ایلام است. برای گردآوری داده، پژوهشگران پرسش‌نامه‌ای را بر اساس دو پرسش‌نامه که پیشتر اجرا شده بودند، به‌کار گرفتند. فرآیند اعتبارسنجی پرسش‌نامه با ۱۵۰ کرد زبان انجام شد و سپس نسخه نهایی پرسش‌نامه بین سخنوران شهرهای هدف توزیع شد. تعداد ۴۵۰ نفر در این پژوهش شرکت کردند و داوطلبانه به پرسش‌های طرح‌شده پاسخ دادند. نتایج بررسی نگرش‌های زبانی نشان داد که زبان کردی در سنندج و کرمانشان از جایگاه اجتماعی «بسیار بالا» و در ایلام از جایگاه اجتماعی «بالا» برخوردار است. در رابطه با حمایت‌های نهادی، سخنوران بر این باور بودند که اگرچه زبان کردی ارزشمند است و سخنوران بومی نگرش مثبتی به آن دارند؛ اما این زبان نیازمند حمایت‌های دولتی و نهادی افزون‌تری است. در مورد بقای زبان کردی، نتایج نشان داد که بر خلاف شهر سنندج، زبان کردی ممکن است در آینده در کرمانشان و ایلام دچار زوال شده است و از بین برود. همچنین، نتایج نشان داد که بین

هه‌یه. سه‌باره‌ت به مانه‌وه‌ی زمانی کوردی، ئە‌نجامه‌کان دەر‌یانخست که به پیچه‌وانه‌ی شاری سنه، ره‌نگه‌ زمانی کوردی له‌ داهاتوو‌دا له‌ کرماشان و ئیلامدا له‌ ناو‌بچیت. هه‌روه‌ها ئە‌نجامه‌کان دەر‌یانخست له‌ کرماشان و سنه له‌ رووی تیروانینه‌وه به‌رامبه‌ر زمانی کوردی جیاوازییه‌کی به‌رچاو له‌ نیوان ژن و پیاودا نییه، له‌ کاتیکدا له‌ ئیلام جیاوازییه‌کی به‌رچاو له‌ نیوان ژن و پیاودا هه‌یه.

وشه‌گه‌لی سه‌ره‌کی: زمانه‌وانی کۆمه‌لایه‌تی؛ روانگه‌ی زمانی؛ زمانی کوردی؛ کرماشان؛ سنه؛ ئیلام.

زنان و مردان از نظر نگرش به زبان کردی در کرماشان و سنندج تفاوت معناداری وجود ندارد، در حالی که بین زنان و مردان شهر ایلام از این نظر تفاوت معناداری وجود دارد.

واژه‌گان کلیدی: زبان‌شناسی اجتماعی؛ نگرش زبانی؛ زبان گُردی؛ کرماشان؛ سنندج؛ ایلام.

۱- مقدمه و پیشینه

پژوهش در زمینه نگرش زبانی، در دهه ۱۹۷۰ ظهور کرد و از آن زمان به حوزه مهمی در پژوهش‌های علوم اجتماعی تبدیل شده است. بیکر در کتاب خود، نگرش‌ها و زبان، بیان می‌کند که «نگرش به ساختاری فرضی اشاره دارد که برای توضیح جهت و تداوم رفتار انسان استفاده می‌شود» (۱۹۹۲: ۱۰)؛ به عبارت دیگر، نگرش استعدادی است که منجر به احساسات و رفتارهای خاصی در موقعیت‌های مختلف می‌شود. این احساسات، عقاید و باورها اثری نیستند، بلکه آموخته می‌شوند و پیوسته در حال تغییر هستند، به این ترتیب تا حد زیادی در تجدید حیات، زوال یا مرگ زبان نقش دارد؛ بنابراین نگرش امری ایستا نیست و شاید به دلیل تجربه و احساس شخصی یا به دلیل تعامل اجتماعی تغییر می‌کند (جایلز، ۱۹۸۲). گارت (۲۰۱۰) نگرش‌های زبانی را به عنوان یک جهت‌گیری نسبت به موضوعی اجتماعی مانند زبان تعریف می‌کند. از آنجایی که نگرش زبانی احساساتی است که افراد نسبت به زبان خود یا زبان دیگران دارند، «جایگاه و اهمیت یک زبان در جامعه و در درون فرد قابل اتخاذ و آموختن است» (بیکر، ۱۹۸۸: ۱۱۲-۱۱۵). همانند نگرش در مفهوم کلی آن، نگرش زبانی نیز بسته به وضعیت اموری که یک فرد یا یک جامعه گفتاری انجام می‌دهد، دستخوش تغییر می‌شود. بنا به گفته

ادواردز (۱۹۸۲: ۶-۷): تعجب‌آور نیست که اکثر ترجیحات زبانی - بر اساس شجره‌نامه تاریخی، قضاوت زیبایی‌شناختی، «منطق» یا هر چیز دیگری - علاقه به تنوع خود را نشان می‌دهد. مهم‌ترین نگرش‌ها، پیش‌داوری‌ها و ترجیحات در مورد زبان و انتخاب زبان در قانون ذکر شده است. بسیاری از مشکلاتی که به‌ویژه جوامع زبانی اقلیت‌ها با آن‌ها روبه‌رو می‌شوند، به این دلیل پدید می‌آیند که تمایلات محلی با سیاست‌های دولتی همخوانی ندارد.

پژوهش در مورد نگرش زبانی در پنجاه سال گذشته به دلیل افزایش علاقه به رابطه استفاده از زبان با تفکر انسان، محبوب شده است. امین (۲۰۲۰: ۲۹) نشان می‌دهد که «نگرش نسبت به زبان، نگرش یا احساسات ذهنی فرد نسبت به موقعیت زبان خود یا زبان دیگران است». نگرش زبانی را نیز می‌توان به عنوان عقیده یا ادراکات یک زبان تعریف کرد. امین (۲۰۲۰) نیز مؤلفه‌های شناختی، مؤلفه عاطفی و مؤلفه همبستگی را به عنوان سه مؤلفه نگرش برمی‌شمارد. او در تقسیم‌بندی دیگری نگرش‌ها را به دو نوع نگرش زبانی و نگرش غیرزبانی تقسیم می‌کند. با توجه به تأثیر و اهمیت افراد و جوامع بر یک زبان، دویک و قاوار (۲۰۱۵: ۶) معتقدند که «مردم نگرش مثبت یا منفی نسبت به سایر زبان‌ها را بر اساس آنچه جامعه‌شناسان برچسب‌گذاری می‌کنند، ایجاد می‌کنند. یک زبان برای سخنورانی که نگرش مثبتی نسبت به آن دارند و در بیشتر تعاملات آن را ترجیح می‌دهند، جذاب می‌شود. برعکس، اگر سخنوران آن زبان نگرش منفی نسبت به یک زبان داشته باشند، در کاربرد آن مقاومت می‌کنند».

در پژوهشی که رضایی و همکاران (۱۳۹۶) در ایران انجام دادند، نگرش ۴۰۰ گویشور بومی آذری با پیشینه‌های اجتماعی و تحصیلی متفاوت نسبت به زبان آذری بررسی شد. نتایج نشان داد که آذری‌زبانان بومی ایرانی نگرش مثبت بالایی نسبت به زبان مادری خود داشتند. آذری‌ها نگرش بسیار مثبتی نسبت به تدریس و صحبت کردن به زبان مادری خود در دوران تحصیل یا تحصیل در دانشگاه دارند. همچنین نتایج نشان داد

که آذری وسیله اصلی تعامل و ارتباط آذری‌ها با یکدیگر برخلاف وجود گزینه‌های دیگر است. این مطالعه همچنین نشان داد آذری‌ها جایگاه و اعتبار بالایی را برای زبان مادری خود قائل هستند و در نتیجه، زبان آذری در میان سخنوران بومی خود جایگاه بسیار مثبتی دارد. عباس و اقبال (۲۰۱۸) در پژوهش دیگری که نگرش را نسبت به انگلیسی، اردو و پنجابی در پاکستان مقایسه می‌کنند، رویکرد ذهنی را اتخاذ کرده، و داده‌ها را از نمونه ۴۴۵ پاسخ‌دهنده گردآوری کردند. در این مطالعه آنها به این نتیجه رسیدند که پاسخ‌دهندگان، انگیزه یکپارچه را با اردو و پنجابی پیوند می‌دهند، در حالی که انگیزه ابزاری و احساس برتری با زبان انگلیسی همراه است. همچنین، نتایج نشان داد که پاسخ‌دهندگان نسبت به پنجابی نگرش منفی و نسبت به اردو نگرش خنثی دارند؛ اما انگلیسی را به عنوان زبان جهانی می‌پذیرند.

در همین راستا، فیتزیاتی و واردانی (۲۰۲۰) نگرش زبانی ۱۰۰ دانش‌آموز را نسبت به زبان‌های انگلیسی، محاوره‌ای و محلی اندونزیایی از طریق یک پرسش‌نامه مورد مطالعه قرار دادند. نتایج نشان داد که دانش‌آموزان نسبت به زبان‌های محاوره‌ای اندونزیایی، انگلیسی و محلی نگرش مثبت و تحسین‌برانگیز دارند. بررسی در مورد انتخاب زبان نشان داد که دانش‌آموزان برای برقراری ارتباط با استفاده از اندونزیایی انتخاب می‌کنند و همچنین تسلط بر اندونزیایی استفاده از زبان‌های محلی را تغییر می‌دهد.

آمین (۲۰۱۹) پژوهشی در مورد نگرش زبانی در میان مهاجرین منطقه کردستان (عراق) انجام داد. وی ۸۰ مهاجر از کشورهای مختلف را مورد مطالعه قرار داد و یادآور شد که اکثریت آوارگان نگرش مثبتی نسبت به زبان قومی خود داشتند؛ اما نسبت به کردی هم نگرشی به تمامی عادی داشتند. نتایج نشان داد، حدود سه چهارم شرکت‌کنندگان نگرش مثبتی نسبت به زبان قومی خود داشتند و آن را نماد اعتبار و موقعیت اجتماعی، میراث و تاریخ خود، زبان اجداد و دوران کودکی خود می‌دانستند. در نهایت، نتایج نشان داد که حدود سه پنجم از شرکت‌کنندگان زبان کردی

را به عنوان زبانی پراهمیت در امور تجارت، ایجاد شغل، گسترش ارزش‌های اجتماعی و فرهنگی جامعه گُردی و داشتن آینده شغلی بهتر می‌دانند. رضایی و بهرامی (۱۳۹۸) در ایلام در مورد نگرش به زبان گُردی پژوهشی انجام دادند. یافته‌های آنها نشان داد که اگرچه گُردهای آن شهر نگرش مثبتی نسبت به زبان مادری خود داشتند؛ اما اکثریت معتقد بودند که زبان گُردی اعتباری در جامعه ایران به ارمغان نمی‌آورد. اگرچه مطالعات متعددی در کشورهای مختلف برای بررسی میزان انگیزه نسبت به زبان‌ها و میزان اعتبار آنها در جامعه انجام شده است (مانند عباس و اقبال، ۲۰۱۸؛ جینتینگ، ۲۰۱۸؛ مولیاناه، ۲۰۱۷؛ یوانشین، ۲۰۱۱؛ ژو و پارک، ۲۰۱۷)، مطالعات کمی برای بررسی نگرش زبانی، به‌ویژه در مورد زبان‌های بومی و قومی در ایران، انجام شده است. تا آن‌جا که پژوهشگران آگاهی دارند، پژوهش مکتوبی در مورد مقایسه نگرش زبانی در غرب ایران (کرماشان، سنندج و ایلام) انجام نشده است. با توجه به آنچه گفته شد، پرسش‌های زیر مطرح شد:

- نگرش مردم گُرد نسبت به زبان گُردی در کرماشان، سنندج و ایلام چگونه است؟
- آیا بین نگرش زن و مرد نسبت به زبان گُردی تفاوت معناداری در میان شهرهای مذکور وجود دارد؟
- جایگاه اجتماعی زبان گُردی در میان سخنوران آن در کرماشان، سنندج و ایلام چگونه است؟
- حیات زبان گُردی در کرماشان، سنندج و ایلام چگونه است؟
- آیا مردم کرماشان، سنندج و ایلام از حمایت‌های دولتی و نهادی از زبان مادری خود در ایران راضی هستند؟

۲- روش کار

۲-۱- ابزار

برای دستیابی به پاسخ پرسش‌های پژوهش، پژوهشگران با مرور بر پژوهش‌های گذشته و اقتباس پرسش‌نامه‌های دو مطالعه انجام‌شده

پیشین توسط ویسی (۱۳۹۳) و رضایی (۱۳۹۶) پرسش‌نامه‌ای جدید طراحی کردند و پس از فرایند تعیین روایی و پایایی پرسش‌نامه جدید، داده‌های گردآوری شده با استفاده از نرم‌افزار SPSS تحلیل آماری شد. بر اساس پرسش‌های پژوهش، اطلاعات لازم استخراج و مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. پرسش‌نامه جدید شامل پرسش‌های چندگزینه‌ای بود و بین آزمودنی‌ها توزیع شد تا نگرش آنها نسبت به زبان‌های مورد استفاده در شهرهایشان مشخص شود. مقیاس اولیه از نوع لیکرت شامل ۲۵ گویه بود که همگی بر اساس شش پاسخ (۱ = کاملاً موافق، ۲ = موافق، ۳ = نسبتاً موافق، ۴ = نسبتاً مخالف، ۵ = مخالف، ۶ = کاملاً مخالف) بود. پرسش‌نامه به زبان فارسی نوشته شد تا همه بتوانند آن را به راحتی بخوانند و درک کنند.

۲-۲- شرکت‌کنندگان

پس از مرحله آزمایشی، ۱۵۰ پرسش‌نامه برای مرحله اصلی نظرسنجی بین سخنوران در شهرهای کرمانشاه، سنندج و ایلام (در مجموع ۴۵۰ پرسش‌نامه) توزیع شد. پرسش‌نامه‌ها به صورت تصادفی بین افراد مختلف در مکان‌های مختلف مانند کتابخانه‌ها، بانک‌ها، مغازه‌ها، موسسات دولتی و غیردولتی توزیع شد. شرکت‌کنندگان شامل مردان و زنان در محدوده سنی ۱۲ تا بیش از ۶۰ سال (۱۲ تا ۱۹، ۲۰ تا ۴۰، ۴۱ تا ۶۰ و بالای ۶۰ سال) بودند. به شرکت‌کنندگان اطمینان داده شد که اطلاعات آنها به طور کامل محرمانه باقی خواهد ماند و آنها می‌توانند در هر زمان بدون عواقب فرآیند پاسخگویی را ترک کنند.

۲-۳- روش گردآوری داده‌ها

چنان‌که پیشتر گفته شد، پژوهشگران پرسش‌نامه‌ای را بر اساس دو پرسش‌نامه که پیشتر ویسی (۱۳۹۳) و رضایی (۱۳۹۶) تدوین کرده بودند، طراحی کردند و پرسش‌نامه به صورت آزمایشی اجرا شد. به منظور استفاده از یک نظرسنجی معتبر و قابل اعتماد، ۱۵۰ گرد زبان به اولین

پیش‌نویس نظرسنجی (۵۰ شرکت‌کننده از هر شهر) پاسخ دادند. سپس، گویه‌ها برای اعتبارسنجی پرسش‌نامه در اختیار گروهی از کارشناسان قرار گرفت که شامل یک نفر جامعه‌شناس و یک نفر متخصص آمار بود. نتایج مرحله آزمایشی نشان داد که هیچ‌یک از گویه‌های پرسش‌نامه تأثیر منفی بر روایی محتوایی ابزار نداشت؛ بنابراین هیچ گویه‌ای کنار گذاشته نشد. پایایی پرسش‌نامه با استفاده از پیمایش آزمایشی سنجیده شد. نتیجه آلفای کرونباخ ۰٫۷۲ بود که سطح قابل قبولی است. نسخه نهایی پرسش‌نامه شامل ۲۵ گویه و شامل چهار مؤلفه بود:

- ۱) نگرش به زبان گُردی (موارد ۴، ۶، ۱۰، ۱۸، ۲۲ و ۲۳)،
- ۲) موقعیت اجتماعی زبان گُردی (موارد ۱، ۲، ۸، ۱۲، ۱۴ و ۱۶)،
- ۳) بقای زبان گُردی (موارد ۳، ۷، ۹، ۱۱، ۱۵، ۱۹، ۲۰، ۲۱، ۲۴ و ۲۵) و
- ۴) حمایت نهادی و دولتی از زبان گُردی (موارد ۵، ۱۳ و ۱۷).

از آن‌جایی که پژوهشگران مطمئن نبودند که تمامی شرکت‌کنندگان سواد کافی به زبان گُردی برای تکمیل پرسش‌نامه داشته باشند، پرسش‌نامه به زبان فارسی اجرا شد. نسخه نهایی کاغذی پرسش‌نامه به صورت دستی اجرا شد. در مورد ملاحظات اخلاقی، به وضوح بیان شد که پاسخ‌های شرکت‌کنندگان به صورت ناشناس مورد تحلیل قرار می‌گیرد، محرمانه نگه داشته می‌شود و فقط برای اهداف پژوهشی استفاده می‌شود.

۳- نتایج و بحث

برای پاسخ به پرسش‌های پژوهش، همان‌طور که پیشتر ذکر شد، پرسش‌نامه اقتباسی با اعتبارسنجی مجدد بین سخنوران شهرهای گفته شده توزیع شد. جداول ۱ تا ۳، به ترتیب توزیع پاسخ‌های افراد شرکت‌کننده به هر کدام از پرسش‌های پرسش‌نامه در سه شهر کرمان، سنج و ایلام را نشان می‌دهد. جدول‌ها به وضوح درصد، میانگین و انحراف معیار هر کدام از پاسخ‌ها به پرسش‌های پرسش‌نامه را به خوبی نشان می‌دهد.

جدول ۱. توزیع پاسخ‌ها در هر آیتم در کرماشان

Sd. (%)	M (%)	SD (%)	D (%)	RD (%)	RA (%)	A (%)	SA (%)	گویه‌ها
0.69	1.61	0	0	0	12	37.3	50.7	۱. زمانی که به زبان کُردی صحبت می‌کنم، احساس خوشایندی به من دست می‌دهد.
0.84	2.06	1.3	0	1.3	22	52	23.3	۲. ایرانی‌های غیرکُرد زبان، زبان کُردی را دوست دارند و به آن احترام می‌گذارند.
1.41	3.42	6	20.7	20.7	26	16	10.7	۳. در شهر من، از زبان کُردی برای نامگذاری مکان‌های مختلف (برای مثال مغازه‌ها، کوچه‌ها و خیابان‌ها) استفاده می‌شود.
0.81	5.63	72.7	24.7	0	0	1.3	1.3	۴. برای من اهمیتی ندارد که زبان کُردی از بین برود.
2.02	2.02	1.3	4.7	1.3	23.3	26	43.3	۵. دوست داشتم در دوران ابتدایی در کنار زبان فارسی، زبان کُردی را نیز در مدرسه به ما آموزش می‌دادند.
2.80	2.80	8.7	8.7	7.3	26.7	26.7	22	۶. زبان کُردی نسبت به زبان فارسی از جایگاه بالاتری برای من برخوردار است.
2.52	2.52	3.3	11.3	8.7	19.3	26	31.3	۷. باید با فرزندان خود به زبان کُردی صحبت کنیم.
2.53	2.53	8.7	7.3	11.3	14.7	17.3	40.7	۸. از این که زبان فارسی را با لهجه کُردی صحبت می‌کنم، احساس شرمندگی نمی‌کنم.

3.48	3.48	6	26	6.7	40.7	13.3	7.3	۹. در فضای مجازی مانند تلگرام، اینستاگرام و ... بیشتر از زبان کُردی استفاده می‌کنم.
2.02	2.02	0	6	0	26	26	42	۱۰. برای من اسامی کُردی (پسر و دختر) زیباتر از اسامی فارسی هستند.
3.64	3.64	26	10	7.3	24.7	23.3	8.7	۱۱. من از ابتدا با فرزندم فارسی صحبت می‌کنم؛ چون خودش بعداً کُردی را یاد می‌گیرد.
5.12	5.12	48	24	22	4.7	1.3	0	۱۲. من به فرزندم اجازه نمی‌دهم، کُردی صحبت کند چون ممکن است مورد تمسخر قرار گیرد.
1.96	1.96	1.3	4.7	6	11.3	30.7	46	۱۳. به نظر من در رسانه‌ها مانند تلویزیون و رادیو باید از زبان کُردی بیشتر استفاده شود.
5.64	5.64	72.7	20	6	1.3	0	0	۱۴. به نظر من زبان کُردی یک زبان بی‌کلاس و بی‌اعتبار است.
1.62	3.00	12	14	3.3	18	38.7	14	۱۵. زمانی که یک فرد کُرد زبان با من فارسی صحبت می‌کند، من هم با او فارسی صحبت می‌کنم.
1.18	4.88	40	28	16	12	4	0	۱۶. سعی می‌کنم در مکان‌های باکلاس شهرم فارسی صحبت کنم تا به من به‌عنوان یک فرد بی‌کلاس نگاه نکنند.
0.98	1.96	0	1.3	4.7	24	28.7	41.3	۱۷. دوست دارم زبان کُردی نیز در مدارس و دانشگاه‌ها تدریس شود.
0.87	1.62	0	1.3	2	12	27.3	57.3	۱۸. زبان کُردی از شعر و ادبیات والایی برخوردار است.

0.88	1.52	1.3	0	0	12.7	20	66	۱۹. زبان کُردی بخشی از هویت فردی و اجتماعی من است و باید آن را حفظ کنم.
1.68	3.04	6.7	19.3	16	16.7	12.7	28.7	۲۰. در طول روز بیشتر به زبان کُردی حرف می‌زنم.
1.64	2.49	7.3	8.7	10.7	13.3	19.3	40.7	۲۱. معمولاً با دوستان کُرد زبانم با زبان کُردی صحبت می‌کنم.
1.45	2.50	2.7	7.3	18.7	16.7	18	36.7	۲۲. زبان کُردی را بیشتر از فارسی دوست دارم.
1.08	1.96	1.3	1.3	4.7	21.3	27.3	44	۲۳. دوست دارم برای فرزندانم نام کُردی انتخاب کنم.
1.24	3.40	6	15.3	20.7	32.7	22	3.3	۲۴. از روزنامه، کتاب و یا فیلم‌های کُردی استفاده می‌کنم.
1.73	3.14	10	16.7	17.3	18.7	8	29.3	۲۵. در محیط خانواده به زبان کُردی صحبت می‌کنم.

جدول ۲. توزیع پاسخ‌ها در هر آیتم در سندج

Sd. (%)	M (%)	SD (%)	D (%)	RD (%)	RA (%)	A (%)	SA (%)	گویه‌ها
0.85	1.50	0	1.3	2.7	8	21.3	66.7	۱. زمانی که به زبان کُردی صحبت می‌کنم، احساس خوشایندی به من دست می‌دهد.
1.17	2.26	0.7	6	6	24.7	32	30.7	۲. ایرانی‌های غیرکُرد زبان، زبان کُردی را دوست دارند و به آن احترام می‌گذارند.

1.24	2.50	2	6.7	8.7	28	31.3	23.3	۳. در شهر من، از زبان کُردی برای نامگذاری مکان‌های مختلف (برای مثال مغازه‌ها، کوچه‌ها و خیابان‌ها) استفاده می‌شود.
0.70	5.70	80	12.7	6	0	1.3	0	۴. برای من اهمیتی ندارد که زبان کُردی از بین برود.
1.03	1.64	1.3	1.3	3.3	10.7	21.3	62	۵. دوست داشتم در دوران ابتدایی در کنار زبان فارسی، زبان کُردی را نیز در مدرسه به ما آموزش می‌دادند.
1.33	1.83	2.7	5.3	5.3	7.3	18	61.3	۶. زبان کُردی نسبت به زبان فارسی از جایگاه بالاتری برای من برخوردار است.
0.75	1.40	0	1.3	0	8	18.7	72	۷. باید با فرزندان خود به زبان کُردی صحبت کنیم.
1.74	2.77	12	10.7	5.3	20	18.7	33.3	۸. از این‌که زبان فارسی را با لهجه کُردی صحبت می‌کنم، احساس شرمندگی نمی‌کنم.
1.32	2.04	5.3	2	2.7	15.3	30.7	44	۹. در فضای مجازی مانند تلگرام، اینستاگرام و ... بیشتر از زبان کُردی استفاده می‌کنم.
1.39	1.80	4.7	2.7	6	8	12.7	66	۱۰. برای من اسامی کُردی (پسر و دختر) زیباتر از اسامی فارسی هستند.
1.47	4.87	42.7	34.7	9.3	1.3	4.7	7.3	۱۱. من از ابتدا با فرزندم فارسی صحبت می‌کنم؛ چون خودش بعداً کُردی را یاد می‌گیرد.
0.54	5.75	79.3	18	1.3	1.3	0	0	۱۲. من به فرزندم اجازه نمی‌دهم، کُردی صحبت کند چون ممکن است مورد تمسخر قرار گیرد.

1.14	1.83	1.3	2.7	3.3	18.7	18.7	55.3	۱۳. به نظر من در رسانه‌ها مانند تلویزیون و رادیو باید از زبان کُردی بیشتر استفاده شود.
0.93	5.61	78.7	14	1.3	2.7	2.7	0.7	۱۴. به نظر من زبان کُردی یک زبان بی‌کلاس و بی‌اعتبار است.
1.55	4.57	39.3	24	9.3	14.7	7.3	5.3	۱۵. زمانی که یک فرد کُرد زبان با من فارسی صحبت می‌کند، من هم با او فارسی صحبت می‌کنم.
0.57	5.74	79.3	16.7	2.7	1.3	0	0	۱۶. سعی می‌کنم در مکان‌های باکلاس شهرم فارسی صحبت کنم تا به من به‌عنوان یک فرد بی‌کلاس نگاه نکنند.
0.97	1.57	0	2.7	2.7	10.7	17.3	66.7	۱۷. دوست دارم زبان کُردی نیز در مدارس و دانشگاه‌ها تدریس شود.
0.73	1.34	0	1.3	1.3	3.3	18	76	۱۸. زبان کُردی از شعر و ادبیات والایی برخوردار است.
0.69	1.30	0	0	1.3	9.3	8	81.3	۱۹. زبان کُردی بخشی از هویت فردی و اجتماعی من است و باید آن را حفظ کنم.
0.80	1.36	0	1.3	2.7	4.7	13.3	78	۲۰. در طول روز بیشتر به زبان کُردی حرف می‌زنم.
0.71	1.28	0	1.3	20	1.3	14	81.3	۲۱. معمولاً با دوستان کُرد زبانم با زبان کُردی صحبت می‌کنم.
1.25	1.70	4	2	2.7	8	18	65.3	۲۲. زبان کُردی را بیشتر از فارسی دوست دارم.

1.10	1.62	2.7	0	2.7	14	12.7	68	۲۳. دوست دارم برای فرزندانم نام گُردی انتخاب کنم.
1.49	2.70	6.7	6	15.3	22	23.3	26.7	۲۴. از روزنامه، کتاب و یا فیلم‌های گُردی استفاده می‌کنم.
0.90	1.33	2.7	0	0	3.3	13.3	80.7	۲۵. در محیط خانواده به زبان گُردی صحبت می‌کنم.

جدول ۳. توزیع پاسخ‌ها در هر آیتم در ایلام

Sd. (%)	M (%)	SD (%)	D (%)	RD (%)	RA (%)	A (%)	SA (%)	گویه‌ها
0.73	1.54	0	0	1.3	10.7	29.3	58.7	۱. زمانی که به زبان گُردی صحبت می‌کنم، احساس خوشایندی به من دست می‌دهد.
0.87	1.74	0	2.7	0	12.7	38.7	46	۲. ایرانی‌های غیرگُرد زبان، زبان گُردی را دوست دارند و به آن احترام می‌گذارند.
1.18	3.28	0	18.7	24	32	17.3	8	۳. در شهر من، از زبان گُردی برای نامگذاری مکان‌های مختلف (برای مثال مغازه‌ها، کوچه‌ها و خیابان‌ها) استفاده می‌شود.
0.83	5.44	59.3	32	4	3.3	1.3	0	۴. برای من اهمیتی ندارد که زبان گُردی از بین برود.
1.00	1.94	0	2	4.7	22	28.7	42.7	۵. دوست داشتم در دوران ابتدایی در کنار زبان فارسی، زبان گُردی را نیز در مدرسه به ما آموزش می‌دادند.

0.70	1.79	0	0	2	10.7	52	35.3	۶. زبان کُردی نسبت به زبان فارسی از جایگاه بالاتری برای من برخوردار است.
1.13	2.19	0	4.7	8.7	22	30.7	34	۷. باید با فرزندان خود به زبان کُردی صحبت کنیم.
1.13	2.32	0.7	6.7	6	21.3	42	23.3	۸. از این‌که زبان فارسی را با لهجه کُردی صحبت می‌کنم، احساس شرمندگی نمی‌کنم.
1.25	2.90	2	9.3	18.7	32.7	22	15.3	۹. در فضای مجازی مانند تلگرام، اینستاگرام و ... بیشتر از زبان کُردی استفاده می‌کنم.
1.12	2.08	1.3	2.7	5.3	22.7	30	38	۱۰. برای من اسامی کُردی (پسر و دختر) زیباتر از اسامی فارسی هستند.
1.47	3.98	16	26	25.3	12.7	13.3	6.7	۱۱. من از ابتدا با فرزندم فارسی صحبت می‌کنم؛ چون خودش بعداً کُردی را یاد می‌گیرد.
1.30	4.55	28.7	27.3	26	9.3	6	2.7	۱۲. من به فرزندم اجازه نمی‌دهم، کُردی صحبت کند چون ممکن است مورد تمسخر قرار گیرد.
0.87	2	0	0	5.3	22.7	39.3	32.7	۱۳. به نظر من در رسانه‌ها مانند تلویزیون و رادیو باید از زبان کُردی بیشتر استفاده شود.
0.97	5.26	50	36.7	5.3	5.3	2.7	0	۱۴. به نظر من زبان کُردی یک زبان بی‌کلاس و بی‌اعتبار است.
1.35	4.26	20	31.3	17.3	20	8.7	2.7	۱۵. زمانی که یک فرد کُرد زبان با من فارسی صحبت می‌کند، من هم با او فارسی صحبت می‌کنم.

1.01	4.84	26	46.7	16	8	3.3	0	۱۶. سعی می‌کنم در مکان‌های باکلاس شهرم فارسی صحبت کنم تا به من به‌عنوان یک فرد بی‌کلاس نگاه نکنند.
0.96	2.06	1.3	0	6.7	16.7	46.7	28.7	۱۷. دوست دارم زبان گُردی نیز در مدارس و دانشگاه‌ها تدریس شود.
0.73	1.71	0	0	1.3	12.7	42	44	۱۸. زبان کردی از شعر و ادبیات والایی برخوردار است.
0.79	1.66	0	0	2.7	12.7	33.3	51.3	۱۹. زبان گُردی بخشی از هویت فردی و اجتماعی من است و باید آن را حفظ کنم.
1.39	2.22	1.3	10.7	6.7	12.7	28	40.7	۲۰. در طول روز بیشتر به زبان گُردی حرف می‌زنم.
1.24	2.03	1.3	4.7	8.7	11.3	29.3	44.7	۲۱. معمولاً با دوستان گُرد زبانم با زبان گُردی صحبت می‌کنم.
1.04	1.91	0	4	4	14.7	34	43.3	۲۲. زبان گُردی را بیشتر از فارسی دوست دارم.
1.00	2.00	0	2.7	5.3	18	37.3	36.7	۲۳. دوست دارم برای فرزندانم نام گُردی انتخاب کنم.
1.17	2.96	2	9.3	14	42.7	19.3	12	۲۴. از روزنامه، کتاب و یا فیلم‌های گُردی استفاده می‌کنم.
1.11	2.00	0	6	6	8	42	38	۲۵. در محیط خانواده به زبان گُردی صحبت می‌کنم.

۱-۳- پرسش نخست پژوهش

چنانچه در جداول بالا به خوبی نمایان است، موارد ۴، ۶، ۱۰، ۱۸، ۲۲ و ۲۳ عواملی هستند که برای مشاهده نگرش سخنوران نسبت به زبان کردی باید تحلیل شوند. نتایج نشان می‌دهد که در شهرهای گفته شده، مردم نسبت به زبان کردی نگرش بسیار مثبتی دارند (M: ۱,۹۹ در کرماشان، ۱,۵۹ در سنندج و ۱,۸۴ در ایلام). یکی از مهمترین پرسش‌های بخش مذکور این بود که آیا زبان کردی از بین می‌رود یا خیر؟ میانگین پرسش ۴ نشان داد که کم و بیش همه به بقای زبان کردی اهمیت می‌دهند (M: ۱,۳۶ در کرماشان، ۱,۳۰ در سنندج و ۱,۵۵ در ایلام). مورد دیگری که میانگین بسیار پایینی دریافت می‌کند، ماده ۱۸ است که در آن مردم معتقدند زبان کردی از ادبیات و شعر بسیار بالایی برخوردار است (M: ۱,۶۲ در کرماشان، ۱,۳۴ در سنندج و ۱,۷۱ در ایلام). پس کم و بیش تا زمانی که نام‌هایی مانند هزار، مولوی کرد، هیمن مکریانی، شاکه و خان منصور، سید یعقوب ماهیدشتی و ... در دل کردها زنده باشد، هیچ کس منکر سطح بالای ادبیات کردی نمی‌شود. دو جفت پرسش (۱۰، ۲۳ و ۲۲، ۶) برای آزمون صداقت پاسخ‌دهندگان در مورد دقت پاسخگویی به پرسش‌ها، تا حدودی مشابه بودند. سنندج همانند سایر موارد کمترین میانگین را در نگرش به نام‌های کردی و انتخاب نام کردی برای فرزندان خود در آینده دارد (مورد ۱۰: M: ۱,۸۰، ماده ۲۳: M: ۱,۶۲) میانگین این گویه‌ها برای پاسخ‌دهندگان کرماشان و ایلام ۲,۰۲ و ۲,۰۸ برای گویه ۱۰ و ۱,۹۶ و ۲,۰۰ برای گویه ۲۳ بوده است. نتایج مشابهی برای گویه‌های ۶ و ۲۲ اتفاق می‌افتد؛ زیرا ۶۱,۳ درصد از مردم سنندج «کاملاً موافقم» را برای مورد ۶ و ۶۵,۳ درصد را برای مورد ۲۲ انتخاب کردند؛ اما این درصدها برای داده‌های گردآوری‌شده در ایلام کمتر بود؛ زیرا ۳۵,۳ درصد «کاملاً موافقم» را برای مورد مذکور انتخاب کردند. این میزان برای پاسخ‌دهندگان کرماشانی حتی کمتر بود. ۲۲ درصد افراد با ماده ۶ به شدت موافق بودند و ۳۶,۷ درصد با ماده ۲۲ موافق بودند. نتایج این بخش از پژوهش با عباس و اقبال (۲۰۱۸) همخوانی ندارد؛

زیرا مطالعه آنها نشان داد که مردم پاکستان نگرشی منفی نسبت به پنجابی و نگرشی خنثی نسبت به اردو دارند؛ اما یافته‌ها، مطالعه قبلی رضایی و بهرامی (۲۰۱۹) را تقویت می‌کند که بر اساس آن، مردم ایلام نگرش بسیار مثبتی نسبت به زبان گُردی دارند. این نگرش مثبت انگیزه‌های متفاوتی دارد و نتایج متفاوتی بین بزرگسالان و نسل جوان دارد. برخی بر این باورند که زبان گُردی به عنوان یک زبان میراثی عمل می‌کند که آنها را به اجداد و فرهنگی که به آن تعلق دارند، پیوند می‌دهد. علاوه بر این، میراث زبانی گُردها به عنوان منبع اصلی هویت ملی گُردی عمل می‌کند. برخی دیگر می‌ترسند که از دست دادن زبان گُردی باعث شود که ارتباط خود را با نسل‌های قبلی خود از دست بدهند. نتایج این پرسش نیز با نتایج رضایی، لطیفی و نعمت‌زاده (۱۳۹۶) مطابقت دارد که مدعی شدند آذری‌زبانان نسبت به زبان مادری خود، یعنی ترکی آذری، دیدگاه مثبتی دارند و همچنین با گورونتالی‌ها (کادیر ۲۰۲۰) نسبت به زبان خود و دانش‌آموزان تاییون نسبت به تایوانی همسو است (چیونگ ۲۰۰۱).

۲-۳- پرسش دوم پژوهش

یکی از اهداف اصلی این پژوهش این بود که آیا از نظر نگرش زبانی تفاوت معناداری بین زنان و مردان وجود دارد یا خیر. این عامل مهم به ترتیب توسط مطالعات قبلی، مانند رضایی (۱۳۹۶) و رضایی و بهرامی (۱۳۹۸) نادیده گرفته شد. برای دستیابی به این هدف، میانگین گویه‌ها از طریق آزمون تی مستقل برای هر شهر مقایسه شد. ۹۱ مرد و ۵۹ زن در سنندج، ۸۵ مرد و ۶۵ زن در کرماشان و ۹۳ مرد و ۵۷ زن در ایلام شرکت کردند. فرض صفر این بود که از نظر نگرش زبانی تفاوت معناداری بین زن و مرد وجود ندارد. هرچند در سؤال پژوهش قبلی متوجه شدیم که همه شهرها نگرش بسیار قوی نسبت به زبان گُردی داشته‌اند، نتایج سؤال سوم پژوهش بسیار جالب بود. بر اساس داده‌های به دست آمده از آزمون تی مستقل، تفاوت معناداری بین نگرش دختران و پسران به زبان

کردی در کرماشان و سنندج وجود نداشت؛ اما بین نگرش زبانی دختران و پسران شهر ایلام تفاوت معنادار آشکاری وجود داشت. بر اساس داده‌های SPSS، نرخ سیگ دو دنباله در کرماشان ۰/۹۷ و در سنندج ۰/۸۷ بود؛ بنابراین می‌توان نتیجه گرفت از نظر نگرش زبانی برای پاسخ‌دهندگان شهر کرماشان و سنندج، تفاوت معناداری بین زنان و مردان وجود ندارد؛ اما برای پاسخ‌دهندگان شهر ایلام تفاوت معناداری گزارش شد؛ زیرا نرخ سیگ دو طرفه حدود ۰/۰۱ بود؛ بنابراین فرضیه صفر در کرماشان و سنندج تایید شد؛ اما در مورد داده‌های گردآوری شده از شرکت‌کنندگان ایلام رد شد. اکثر زنانی که به زبان مادری خود صحبت نمی‌کنند، ادعا می‌کنند که به دلیل این‌که والدینشان در دوران کودکی با آنها به زبان کردی صحبت نمی‌کردند، به کردی صحبت نمی‌کنند و برخی می‌گویند که نمی‌توانند به خوبی کردی صحبت کنند. همچنین برخی معتقدند که باید فارسی صحبت کنند؛ زیرا زبان رسمی کشور است.

با این حال، تأثیر پنهان تلقی زبان فارسی به عنوان زبان رسمی و معتبر و ناخشنودی احتمالی افراد به خاطر مسخره‌شدن توسط دیگران را نیز نباید نادیده گرفت. یکی از نتایج این تفاوت نگرش بین مردان و زنان شهر ایلام در پژوهشی که توسط جلیلیان تبار (۱۳۹۵) انجام شده است، مشهود است. او دریافت که در تمام زمینه‌های اجتماعی، زنان در موقعیت‌های رسمی و غیررسمی بیشتر از مردان به زبان فارسی صحبت می‌کنند؛ اما مردان ترجیح می‌دهند به زبان کردی صحبت کنند. در یکی دیگر از پژوهش‌هایی که بر روی سخنوران کردی کلهری بر اساس رویکرد لیکاف انجام شد، نتایج نشان داد گفتار زنان نسبت به مردان دارای میزان بیشتری از نشانگرهای زبانی عدم قطعیت است و این یعنی تاثیر متغیر جنسیت بر میزان به کارگیری متغیرهای زبانی مشهود و آشکار است (حاتمی و همکاران، ۲۰۱۸).

۳-۳- پرسش سوم پژوهش

موارد ۱، ۲، ۸، ۱۲، ۱۴ و ۱۶ در مورد جایگاه اجتماعی زبان کردی است.

در پاسخ به پرسش سوم در این پژوهش باید این شش مورد بررسی شوند. محاسبه میانگین این اقلام (موارد ۱۲، ۱۴ و ۱۶ باید برگردانده شوند) نشان می‌دهد که زبان گُردی در بین مردم شهرهای‌های سنندج و کرماشان از جایگاه اجتماعی بسیار بالایی برخوردار است (M: ۱,۷۳، ۱,۹۲M:). و جایگاه اجتماعی بالایی را در بین مردم ایلام دارا می‌باشد (M: ۲,۰۶). موارد ۱ و ۱۴ حمایت بسیار مثبتی را نشان می‌دهند (M: ۱,۵۰، ۱,۳۸ در سنندج، ۱,۶۱، ۱,۳۶ در کرماشان و ۱,۵۴، ۱,۷۴ در ایلام)؛ بنابراین بدیهی است که گُردی صحبت کردن نگرش بسیار مثبتی را در میان بومی‌زبانان برمی‌انگیزد.

در بین اقلام پایگاه اجتماعی، تنها موردی که از اقبال بالایی برخوردار نبود، آیتم ۸ بود (M: ۲,۷۷ در سنندج، ۲,۵۳ در کرماشان و ۲,۳۲ در ایلام). این نشان می‌دهد که مردم این شهرها نگران فارسی صحبت کردن بدون لهجه گُردی هستند یا حداقل ترجیح می‌دهند فارسی بدون لهجه صحبت کنند. براون (۲۰۱۴) معتقد است که تلفظ یک زبان به هیچ وجه تنها معیار اکتساب نیست و همچنین مهمترین معیار نیست. او همچنین اشاره می‌کند که «اهداف کارکردی زبان، در بیشتر شرایط، بسیار مهم‌تر از یک لهجه بومی است» (۶۴)؛ اما نتایج نشان می‌دهد که برخلاف تصور براون، مردم کرماشان، سنندج و ایلام به صحبت کردن به زبان ملی بدون لهجه اهمیت می‌دهند. با توجه به سؤال دوم پرسش‌نامه، گُرد زبانان بومی ایلام معتقدند زبان گُردی در بین مردم ایران، زبانی با اعتبار است (M: ۱,۷۲) این بخش با رضایی و بهرامی (۱۳۹۸) مطابقت ندارد؛ زیرا طبق بررسی، آنها معتقدند زبان گُردی در جامعه ایران اعتباری ندارد؛ اما با آمین (۲۰۱۹) مطابقت دارد؛ زیرا وی چنین نتیجه‌ای به دست آورد که گُردی، زبانی معتبر در میان مهاجرین کردستان است. نتایج مبحث وضعیت بقای زبان گُردی، به‌ویژه در سنندج، نیز مشابه رضایی (۱۳۹۶) است که در آن تأیید کرد که زبان آذری نگرش بسیار مثبتی را در بین سخنوران خود برمی‌انگیزد. همان طور که مردم از سنت‌های خانوادگی، جشنواره‌ها و رویدادهای اجتماعی قدردانی می‌کنند، اعضای جامعه نیز

ممکن است زبان خود را به عنوان یک ارزش اصلی فرهنگی در نظر بگیرند که برای جامعه و هویت قومی آنها ضروری است. اگر اعضای جامعه، زبان خود را مانعی برای تحرک اقتصادی و ادغام با جامعه اصلی بدانند، ممکن است نگرش منفی نسبت به آن را افزایش دهند (ویسی، ۲۰۱۴).

یک نکته مهم، اما نگران کننده در مورد بند ۱۲ این است که برخلاف سنندج که در آن ۷۹٫۳ درصد افراد به شدت با این موضوع که با فرزندان شان کُردی صحبت نمی کنند؛ زیرا ممکن است توسط دیگران مورد تمسخر قرار گیرند، مخالف بودند، تنها ۲۸٫۷ درصد از پاسخ دهندگان در ایلام و ۴۸ درصد پاسخ دهندگان در کرماشان به شدت با این قضیه مخالف بودند؛ بنابراین هرچند مردم در همه شهرها بیشتر نگرش مثبتی نسبت به زبان کُردی داشتند - همان طور که در بند ۱۴ مشخص است -؛ اما این موضوع ممکن است برای نسل بعدی یا بهتر بگوییم فرزندان خودشان متفاوت باشد! (مُبهم)

با قراردادن پاسخ دهندگان در شرایط سخت تری از طریق گویه ۱۶ از مردم خواسته می شود تصور کنند که اگر شخصی در یک قسمت مجلل شهر با آنها فارسی صحبت کند، چه اتفاقی می افتد. درست مانند مورد ۱۲، ۷۹٫۳ درصد از مردم سنندج به شدت معتقد بودند که فارسی صحبت نمی کنند، تا دارای جایگاه اجتماعی بالاتر باشند؛ اما فقط ۲۶ درصد در ایلام و ۴۰ درصد در کرماشان این را به شدت تأیید کردند؛ بنابراین حداقل می توان این گونه استنباط کرد که بسیاری از مردم در مورد اعتبار زبان کُردی در ایلام و حتی کرماشان شک دارند. این امر حتی از جنبه های اعتماد به نفس قابل بررسی است؛ اما خارج از اهداف این مطالعه است. در مجموع در پاسخ به پرسش سوم پژوهشی می توان نتیجه گرفت که زبان کُردی در میان سخنوران بومی خود جایگاه بسیار مثبتی دارد.

۳-۴- پرسش چهارم پژوهش

اکثر گویه های پرسش نامه مربوط به بقای زبان کُردی و استفاده از زبان کُردی در میان سخنوران بومی آن می باشد که شامل گویه های ۳،

۷، ۹، ۱۱، ۱۵، ۱۹، ۲۰، ۲۱، ۲۴ و ۲۵ است. روند نگرانی از بقای زبان گُردی با مورد ۳ شروع می‌شود که در آن فقط ۸ درصد از مردم ایلام، ۱۰،۷ درصد در کرماشان و ۲۳،۳ درصد در سنندج معتقدند که از زبان گُردی برای نام‌گذاری مکان‌های مختلف مانند مغازه‌ها، کوچه‌ها و خیابان‌ها در شهرهایشان استفاده می‌شود. این نگرانی با بند ۹ افزایش می‌یابد که در آن فقط ۱۵،۳ درصد از مردم ایلام و ۷،۳ درصد در مردم کرماشان اعلام کرده‌اند که از زبان گُردی در رسانه‌های اجتماعی مانند تلگرام، اینستاگرام و غیره استفاده می‌کنند. اگرچه زبان گُردی املا و الفبای خاص خود را دارد؛ اما در این مورد منظور ما استفاده از زبان گُردی با املاي خاص آن نبوده است. با وجود این، مقدار آن بسیار کم است.

ویسی (۱۳۹۳) بیان می‌کند که گُردی کلهری در معرض خطرترین گونهٔ زبانی است و از نظر موقعیت‌های جغرافیایی، استان کرماشان و بعد از آن ایلام و سنندج در معرض خطرترین استان‌ها هستند؛ بنابراین برای جلوگیری از وقوع این اتفاق، سازمان‌ها، مؤسّسات، رسانه‌ها و مردم باید دور هم جمع شوند و برنامه‌ای دقیق برای نجات زبان گُردی و گونه‌های آن، به‌ویژه با اختصاص منابع تولید محتوای بیشتر در شهرهای مختلف کرماشان، سنندج و ایلام طراحی کنند. همچنین از طریق مورد ۲۴ مشخص است که منابع تولید محتوای کافی وجود ندارد، یا حداقل افراد از کتاب، برنامه‌های تلویزیونی و رادیویی گُردی استفاده نمی‌کنند؛ زیرا تنها ۱۲ درصد از مردم ایلام، ۳،۳ درصد در کرماشان و ۲۶،۷ درصد در سنندج به شدت اعلام کرده‌اند که از کتاب‌ها، برنامه‌های تلویزیونی یا رادیویی گُردی استفاده می‌کنند. با این حال، با نگاهی دقیق به برخی موارد مانند آیتم ۲۱، امیدها شروع به ظاهرشدن می‌کنند. پاسخ به این آیتم (M: ۱,۲۸ در سنندج، ۲,۴۹ در کرماشان و ۲,۰۳ در ایلام) نشان می‌دهد که مردم با دوستان گُرد زبان بومی خود به زبان گُردی صحبت می‌کنند. با بند ۷ می‌توانیم شکاف عمیقی بین نسل بعدی سنندج در مقابل کرماشان و ایلام پیدا کنیم. در حالی که ۷۲ درصد از پاسخ‌دهندگان اهل سنندج به شدت تأیید کردند که در آینده با فرزندانشان گُردی صحبت خواهند کرد،

تنها ۳۴ درصد در ایلام و ۳۱٫۳ درصد در کرماشان این موضوع را به شدت تایید کردند. این ممکن است هشدار بزرگی برای حیات زبان کردی با گذشت زمان و برای نسل‌های بعدی باشد. ویسی (۲۰۲۱) در مطالعه‌ای در رابطه با تسلط و تغییر زبان در میان کرد زبانان کلهری، نشان می‌دهد که والدین فکر می‌کنند که تربیت فرزندان به صورت دو/چندزبانه بر توانایی آنها در یادگیری زبان فارسی تأثیر منفی می‌گذارد. در حالی که ویسی (۲۰۱۴) در مطالعه دیگر خود، تفاوت بین کودکانی که به صورت تک‌زبانه تربیت شده‌اند و کودکانی را که به صورت دوزبانه تربیت شده‌اند، از نظر موفقیت در زبان انگلیسی مورد بررسی قرار داد و دریافت که آنهایی که به صورت دوزبانه بزرگ شده‌اند، در این زمینه موفق‌تر بوده‌اند. این شکاف در بند ۲۰ و بند ۲۵ نیز مشهود است.

داده‌های بند ۲۰ نشان می‌دهد که برخلاف سنج که ۷۸ درصد مردم به شدت در مکالمات روزمره به زبان کردی صحبت می‌کنند، این میانگین در ایلام تنها ۴۰٫۷ درصد و در کرماشان ۲۸٫۷ درصد بوده است! همچنین بر اساس بند ۲۵، ۳۸ درصد از مردم ایلام و ۲۹٫۳ درصد در کرماشان به شدت اعلام کردند که با خانواده خود کردی صحبت می‌کنند، در حالی که ۸۰٫۷ درصد از مردم سنندج با اعضای خانواده خود کردی صحبت می‌کنند. از طریق این موارد می‌توان استنباط کرد که زبان کردی آن‌گونه که ویسی (۱۳۹۳) ذکر می‌کند، ممکن است در آینده در کرماشان و ایلام از بین برود. به گفته می (۲۰۰۱)، به خطر افتادن زبان ممکن است منجر به جابه‌جایی زبان شود. می (۲۰۰۱) بیان می‌کند، جابه‌جایی زبان ممکن است در طول فرآیندهای تماس اولیه زبانی رخ دهد که منجر به وضعیّت اقلیت زبان مرتبط تاریخی، دوزبانگی، استفاده مغلوب از سبک قدیمی که بیشتر به ارتباطات درون قومی محدود می‌شود و دوزبانگی ناپایدار منجر به تک‌زبانگی می‌شود.

به طور کلی، همانطور که میانگین کلی بقای زبانی نشان می‌دهد (M): ۱٫۸۱ در سنندج، ۲٫۴۴ در ایلام و ۳٫۰۶ در کرماشان، وضعیّت بقای زبان کردی در سنندج رضایت‌بخش است و مردم تمام تلاش خود را می‌کنند

تا زبان خود را زنده نگه دارند. پوشیدن لباس گُردی توسط مردم سنندج، زمانی که شما در خیابان‌ها قدم می‌زنید و مردم را می‌بینید، می‌تواند این ادعا را ثابت کند؛ زیرا آداب و رسوم و زبان دو بخش درهم‌تنیده یک فرهنگ هستند؛ اما زنگ هشدار باید برای زبان گُردی و برخی از گونه‌ها مانند کلهری در کرماشان و فیلی در ایلام نواخته شود. نتایج این مطالعه با جلیلیان‌تبار (۱۳۹۵) مطابقت دارد که در آن وی دریافت که در همه بافت‌های اجتماعی خانواده، دوستی، همسایگی و ... استفاده از زبان فارسی بیشتر از گُردی است و مردم کرماشان در موقعیت‌های رسمی‌تر به زبان فارسی صحبت می‌کنند. همانطور که ویسی (۲۰۱۴) نشان می‌دهد که هم‌زیستی زبان‌های غیرغالب و مسلط منجر به استفاده سخنوران از هر زبان برای کارکرد متفاوتی می‌شود، به طوری که زبان غالب در زمینه‌های رسمی و عمومی استفاده می‌شود، در حالی که زبان غیرغالب در جاهای غیررسمی و محیط خانه استفاده می‌شود؛ بنابراین گویندگان ممکن است زبان غالب را زبان فرصت‌های اقتصادی و اجتماعی بدانند.

۳-۵- پرسش پنجم پژوهش

موارد ۵، ۱۳، ۱۷ مربوط به حمایت دولتی است که زبان کردی در جامعه ایران دارد. در پاسخ به پرسش ششم پژوهش، گوپه ۱۳ نظر پاسخ‌دهندگان را در مورد حمایت دولت از طریق تأسیس شبکه‌های تلویزیونی و رادیوها می‌جوید. با احتساب بند ۱۳ (M=۱,۸۳) در سنندج، ۲ در ایلام و ۱,۹۶ در کرماشان) به نظر می‌رسد که اکثریت مردم کردستان معتقدند دولت باید زمان بیشتری را به برنامه‌های کردی در رسانه‌های رسمی اختصاص دهد و همچنین این عدد نشان می‌دهد رسانه‌های موجود به زبان کردی در ایران رضایت‌بخش و کافی نیست. این نتیجه با یافته‌های پژوهش رضایی و بهرامی (۱۳۹۸) مطابقت ندارد. براساس پژوهش آنها ۷۲ درصد از مردم ایلام معتقد بودند که تغییرات جدیدی در سیاست زبان ایران ایجاد شده و به زبان گُردی توجه بیشتری شده است؛ اما با نتایج رضایی (۱۳۹۶) که دریافت شده بود آذری‌ها معتقدند تعداد رسانه‌های موجود به زبان آذری

در ایران کافی و رضایت‌بخش نیست، همسو است. برای استفاده از زبان کردی در محیط‌های آموزشی، آنچنان که آیت‌های ۵ ($M=1,64$) در سنندج، ۱,۹۴، در ایلام و ۲,۰۲ در کرماشان) و ۱۷ ($M=1,57$) در سنندج، ۲,۰۶ در ایلام و ۱,۹۶ در کرماشان) نشان می‌دهند، کردها دارای یک نگرش ظاهراً مثبت نسبت به آموزش زبان کردی به عنوان یکی از زبان‌های مدارس و دانشگاه‌های ایران هستند، البته این گفته را نباید با این تصوّر که زبان کردی باید وسیله آموزش باشد، اشتباه گرفت، بلکه بیانگر آن است که این زبان و ادبیات آن باید تدریس شود. لازم به ذکر است تنها شهری که در آن زبان و ادبیات کردی به‌عنوان رشته در دانشگاه تدریس می‌شود، شهر سنندج است. پس از انقلاب اسلامی ایران در سال ۱۳۵۷، شبکه‌های تلویزیونی در شهرهای کرماشان، سنندج و ایلام برای ترویج زبان‌ها و فرهنگ‌های بومی تأسیس شدند؛ اما بیشتر برنامه‌ها به زبان فارسی بود. به نظر می‌رسد صدا و سیمای سنندج تمایل بیشتری برای پخش برنامه‌های کردی نسبت به کرماشان و ایلام داشته باشد و ایلام هم نسبت به کرماشان برنامه‌های بیشتری به زبان کردی پخش می‌کند.

اگرچه فعالان زبان گله‌مندند که زبان کردی نباید از برنامه‌های آموزشی مدارس منع شود؛ اما یک استدلال متقابل این است که نه فقط کردها بلکه کودکان فارس و یا غیرکرد زبان دیگر نیز در مدارس مناطق کردنشین سکونت دارند. با این حال، بر اساس مشاهدات ما در سنندج، اکثر معلمان با دانش‌آموزان خود به زبان کردی صحبت می‌کنند و در طول فرآیند تدریس نیز کد سوئیچ می‌کنند؛ اما اکثر معلمان در کرماشان و ایلام حداقل به دو دلیل با دانش‌آموزان فارسی صحبت می‌کنند: (۱) بیشتر دانش‌آموزان با خانواده و دوستان خود فارسی صحبت می‌کنند و (۲) ممکن است زبان فارسی را به‌عنوان زبانی با منزلت بالا ببینند که ممکن است منزلت اجتماعی آنها را در طول کلاس حفظ کند. به‌طور خلاصه در پاسخ به پرسش پنجم می‌توان نتیجه گرفت که اگرچه سخنوران بومی به زبان کردی نگرش مثبتی دارند؛ اما این زبان به حمایت‌های نهادی و دولتی بیشتری نیازمند است.

۴- نتیجه‌گیری

این پژوهش با هدف بررسی نگرش زبانی گُرد زبانان غرب ایران انجام شد. نتایج مطالعه نشان داد که از نظر جایگاه اجتماعی، زبان گُردی در بین مردم شهرهای کرماشان، سنندج و ایلام از جایگاه اجتماعی بسیار بالایی برخوردار است. با توجه به حمایت نهادی، مردم بر این باور بودند که زبان گُردی اگرچه حیاتی است و در میان سخنوران بومی آن با نگرش مثبت مورد استفاده قرار می‌گیرد؛ اما نیازمند حمایت نهادی و دولتی بیشتری است. در مورد بقای زبان گُردی، نتایج نشان داد که زبان گُردی برخلاف سنندج ممکن است در آینده در کرماشان و ایلام از بین برود. در نهایت، نتایج نشان داد که بین دختران و پسران نسبت به نگرش به زبان گُردی در شهرستان‌های کرماشان و سنندج تفاوت معناداری وجود ندارد؛ اما بین نگرش زبانی دختران و پسران در شهر ایلام تفاوت معناداری وجود داشت. از آن‌جا که هر زبانی مخزنی از ادبیات، تاریخ، دانش و فرهنگ را در خود دارد که با از دست رفتن هر بخش آن تمدن بشر به درجاتی فقیرتر می‌شود؛ بنابراین براساس نتایج این مطالعه پیشنهاد می‌شود برای زنده نگه داشتن زبان گُردی که یک گنجینه ملی محسوب می‌شود، دستگاه‌های اجرایی متولی امور فرهنگی تلاش بیشتری مبذول دارند. انتظار می‌رود دولت آموزش زبان گُردی را در مؤسسات خصوصی و دولتی اجرا و تقویت کند. همچنین توصیه می‌شود برنامه‌های بیشتری در رادیو و تلویزیون و سایر رسانه‌ها برای زنده نگه داشتن زبان گُردی در میان مردم، به‌ویژه در ایلام و کرماشان، به‌عنوان یک زبان میراثی تهیه شود. شاعران و نویسندگان کردزبان نیز باید با تولید محتواهای مختلف به زبان گُردی از جمله مجموعه شعر، داستان، نمایشنامه، شرح حال نویسی، گزارش نویسی و غیره به زبان گُردی، مردم را نسبت به این زبان بیشتر علاقه‌مند کنند. همچنین برگزاری جشنواره‌های مختلف به زبان گُردی در سطح استان و شهرستان‌ها، برنامه‌هایی برای معرفی زبان گُردی و ترغیب و تشویق کودکان و نوجوانان به حفظ داستان‌ها و شعرهایی که به زبان گُردی نوشته شده‌اند، می‌توانند راهکارهای مناسبی جهت حفظ این سرمایه باشند.

در پایان به سایر پژوهشگران و علاقه‌مندان به زبان‌شناسی، زبان‌های بومی و یا زبان‌های در معرض انقراض پیشنهاد می‌شود، با استفاده از پرسش‌نامه‌ها و پژوهش‌های پیشین و همچنین پژوهش حاضر، وضعیت آن زبان‌ها را بر اساس ملاک‌های مختلف از جمله سن، مدرک تحصیلی، شغل و غیره ارزیابی کنند، نتایج به دست آمده را با دیگر علاقه‌مندان به زبان‌شناسی و جامعه‌شناسی زبان به اشتراک بگذارند.

منابع

Abbas, F., & Iqbal, Z. (2018). Language Attitude of the Pakistani Youth towards English, Urdu and Punjabi: A Comparative Study. *Pakistan Journal of Distance and Online Learning*, 4 (1), 199-214.

Ameen, R. M. (2019). Language attitude among the displaced people in the Kurdistan region. *Вестник Кемеровского государственного университета*, (4 (80)).

Amin, A. (2020). Attitude Towards Language in Sociolinguistics Settings: A Brief Overview. *REiLA: Journal of Research and Innovation in Language*, 2(1), 27-30.

Anonby, E., Mohammadirad, M., & Sheyholislami, J. (2019). Kordestan Province in the Atlas of the Languages of Iran: Research process, language distribution, and language classification. *Current issues in Kurdish linguistics*, 1, 9.

Baker, C. (1992). *Attitudes and language* (Vol. 83): Multilingual Matters. 112-115

Brown, H. D. (2000). Principles of language learning and teaching (Vol. 4). New York: Longman: *Significance of accent* (pp. 64-65).

Carranza, M. (1982). Attitudinal research on Hispanic language varieties. In *Attitudes towards language variation*, eds. E.B. Ryan and H. Giles, 63–83. London: Edward Arnold.

Dweik, B. S., & Qawar, H. (2015). Language choice and language attitude in a multilingual Arab Canadian community: Quebec-Canada: a sociolinguistic study. *British Journal of English Linguistics*, 3(1), 1-12. P.6

Edmonds, A. J. (2013). *The Dialects of Kurdish*. Ruprecht-Karls-Universität Heidelberg.

Edwards, J. (1982). Language attitudes and their implications among English speakers. In: *Elen B. Ryan & Howard Giles, Attitudes toward Language Variation*, pp. 6–7. London: Edward Arnold.

Fitriati, A., & Wardani, M. M. S. (2020). Language attitudes and language choice among students in yogyakarta: A case study at Universitas Sanata Dharma. *International Journal of Humanity Studies (IJHS)*, 3(2), 239-250.

Ginting, S. A. (2018). Language Attitude of Sellers in Traditional Market toward Karonese Language. *English Language Teaching*, 11(7), 125-130.

Haig, G., & Öpengin, E. (2014). Introduction to Special Issue-Kurdish: A critical research overview. *Kurdish studies*, 2(2), 99-122.

May, S. (2001). *Language and minority right; ethnicity, nationalism and the politics of language*. London: Pearson Education Limited.

Mulyanah, A. (2017). The Newest Survey on Language Attitude of Sundanese Urban Community in West Java Province, Indonesia Against Sundanese, Indonesian, And Foreign Language: A Study on Multilingual Speaker. *International Journal of Applied Linguistics and English Literature*, 7(1), 223-230.

Rezaei, S., & Bahrami, A. (2019). Attitudes toward Kurdish in the City of Ilam in Iran. In *The Sociolinguistics of Iran's Languages at Home and Abroad* (pp. 77-106). Palgrave Macmillan, Cham.

Rezaei, S., Latifi, A., & Nematzadeh, A. (2017). Attitude towards Azeri language in Iran: a large-scale survey research.

Journal of Multilingual and Multicultural Development, 38(10), 931-941.

Saadat, M., Mehrpour, S., & Weisi, H. (2013). Bilinguality vs. Monolinguality among Kalhuri Kurdish speakers: Gender, social class and English language achievement. *Journal of Teaching Language Skills*, 32(3), 27-50.

Tabar, F. J. (2016). The Study of Kurdish & Persian Languages Use in Kermanshah. *Theory and Practice in Language Studies*, 6(8), 1652.

Weisi, H. (2014). L2 Acquisition, L1 endangerment and their impact on learning English: A case study of Kurdish speakers in Iran. Unpublished PhD thesis. Shiraz University, Shiraz, Iran.

Weisi, H. (2020). A Critical Review of Kurdish Language Branches Based on Geographical Residency. *Journal of Kurdish Literature*, 5(2), 125-140.

Weisi, H. (2021). Language dominance and shift among Kalhuri Kurdish speakers in the multilingual context of Iran: Linguistic suicide or linguicide? *Language Problems and Language Planning*, 45(1), 56-79.

Yuanxin, W. (2011). Survey to the Language Use and Language Attitude of Civil Servants in Tongde County, Qinghai Province. *Journal of Minzu University of China (Philosophy and Social Sciences Edition)* (6), 20.

Zhou, W., & Park, J.-E. (2017). Language Attitude of Ethnic Chinese in Four Southeast Asian Countries. *외국어교육*, 24(3), 171-193.

حاتمی، حدیث و همکاران. (۲۰۱۸). «بررسی قاطعیت در گفتار سخنوران کُردی کلهری بر اساس رویکرد تسلط لیکاف». *مطالعات زبان‌ها و گویش‌های غرب ایران*. (۶) ۲۲، صص ۴۱-۶۱.

پرسش نامه:

پاسخگوی گرامی

پرسش نامه‌ای که به آن پاسخ خواهید داد، مربوط به یک پژوهش دانشگاهی است. تمامی پاسخ‌های شما و همچنین اطلاعات شما به طور کامل محرمانه خواهد ماند و تنها برای اهداف پژوهشی مورد استفاده قرار می‌گیرد. بر همین مبنا الزامی به نوشتن نام و نام خانوادگی وجود ندارد. خواهشمند است با توجه به اهمیت این پژوهش موارد زیر را با دقت مطالعه کرده و پاسخ دهید. پیشاپیش از همکاری شما کمال تشکر و قدردانی را داریم.

الف) جنسیت

مرد زن

ب) سن

۱۲ تا ۱۹ سال ۲۰ تا ۴۰ سال ۴۱ تا ۶۰ سال ۶۰ سال به بالا

پ) میزان تحصیلات

بی‌سواد زیر دیپلم دیپلم فوق دیپلم لیسانس (کارشناسی)
فوق لیسانس (کارشناسی ارشد) دکتری و بالاتر

ت) شغل

بیکار کارمند یا معلم شغل آزاد هیات علمی یا پزشک سایر

ث) زبان مادری شما جزء کدام یک از گویش‌های زبان گُردی محسوب می‌شود.

کلهری (مانند کرماشان و ایلام) سورانی (مانند سنندج و مهاباد)
هورامی (مانند پاوه و مریوان) کرمانجی (مانند سلماس و ارومیه)

ج) آیا می‌توانید به زبان مادری خود (گُردی) صحبت کنید؟

زیاد متوسط کم خیلی کم اصلا

چ) محل زندگی شما

سنندج کرماشان ایلام

۱. زمانی که به زبان کُردی صحبت می‌کنم، احساس خوشایندی به من دست می‌دهد.
 بسیار موافقم موافقم تا حدودی موافقم تا حدودی مخالفم مخالفم
 بسیار مخالفم
۲. ایرانی‌های غیرکُرد زبان، زبان کُردی را دوست دارند و به آن احترام می‌گذارند.
 بسیار موافقم موافقم تا حدودی موافقم تا حدودی مخالفم مخالفم
 بسیار مخالفم
۳. در شهر من از زبان کُردی برای نامگذاری مکان‌های مختلف (برای مثال مغازه‌ها، کوچه‌ها و خیابان‌ها) استفاده می‌شود.
 بسیار موافقم موافقم تا حدودی موافقم تا حدودی مخالفم مخالفم
 بسیار مخالفم
۴. برایم اهمیتی ندارد که زبان کُردی از بین برود.
 بسیار موافقم موافقم تا حدودی موافقم تا حدودی مخالفم مخالفم
 بسیار مخالفم
۵. دوست داشتم در دوران ابتدایی در کنار زبان فارسی، زبان کُردی را نیز در مدرسه به ما آموزش می‌دادند.
 بسیار موافقم موافقم تا حدودی موافقم تا حدودی مخالفم مخالفم
 بسیار مخالفم
۶. زبان کُردی نسبت به زبان فارسی از جایگاه بالاتری برای من برخوردار است.
 بسیار موافقم موافقم تا حدودی موافقم تا حدودی مخالفم مخالفم
 بسیار مخالفم
۷. باید با فرزندان خود به زبان کُردی صحبت کنیم.
 بسیار موافقم موافقم تا حدودی موافقم تا حدودی مخالفم مخالفم
 بسیار مخالفم
۸. از این که زبان فارسی را با لهجه کُردی صحبت می‌کنم، احساس شرمندگی نمی‌کنم.
 بسیار موافقم موافقم تا حدودی موافقم تا حدودی مخالفم مخالفم
 بسیار مخالفم
۹. در فضای مجازی مانند تلگرام، اینستاگرام و ... بیشتر از زبان کُردی استفاده می‌کنم.
 بسیار موافقم موافقم تا حدودی موافقم تا حدودی مخالفم مخالفم

بسیار مخالفم

۱۰. برای من اسامی کُردی (پسر و دختر) زیباتر از اسامی فارسی هستند.

بسیار موافقم موافقم تا حدودی موافقم تا حدودی مخالفم مخالفم

بسیار مخالفم

۱۱. من از ابتدا با فرزندم فارسی صحبت می‌کنم؛ چون خودش بعداً کُردی را یاد می‌گیرد.

بسیار موافقم موافقم تا حدودی موافقم تا حدودی مخالفم مخالفم

بسیار مخالفم

۱۲. من به فرزندم اجازه نمی‌دهم کُردی صحبت کند؛ چون ممکن است مورد تمسخر قرار

گیرد.

بسیار موافقم موافقم تا حدودی موافقم تا حدودی مخالفم مخالفم

بسیار مخالفم

۱۳. به نظر من در رسانه‌ها مانند تلویزیون و رادیو باید از زبان کُردی بیشتر استفاده شود.

بسیار موافقم موافقم تا حدودی موافقم تا حدودی مخالفم مخالفم

بسیار مخالفم

۱۴. به نظر من زبان کُردی یک زبان بی کلاس و بدون پرستیژ است.

بسیار موافقم موافقم تا حدودی موافقم تا حدودی مخالفم مخالفم

بسیار مخالفم

۱۵. زمانی که یک فرد کُرد زبان با من فارسی صحبت می‌کند، من هم با او فارسی صحبت

می‌کنم.

بسیار موافقم موافقم تا حدودی موافقم تا حدودی مخالفم مخالفم

بسیار مخالفم

۱۶. سعی می‌کنم در مکان‌های با کلاس شهرم فارسی صحبت کنم تا به من به‌عنوان یک فرد

بی کلاس نگاه نکنند.

بسیار موافقم موافقم تا حدودی موافقم تا حدودی مخالفم مخالفم

بسیار مخالفم

۱۷. دوست دارم زبان کُردی نیز در مدارس و دانشگاه‌ها تدریس شود.

بسیار موافقم موافقم تا حدودی موافقم تا حدودی مخالفم مخالفم

بسیار مخالفم

۱۸. زبان کُردی از شعر و ادبیات والایی برخوردار است.

بسیار موافقم موافقم تا حدودی موافقم تا حدودی مخالفم مخالفم
بسیار مخالفم

۱۹. زبان کُردی بخشی از هویت فردی و اجتماعی من است و باید آن را حفظ کنم.

بسیار موافقم موافقم تا حدودی موافقم تا حدودی مخالفم مخالفم
بسیار مخالفم

۲۰. در طول روز بیشتر به زبان کردی حرف می‌زنم.

بسیار موافقم موافقم تا حدودی موافقم تا حدودی مخالفم مخالفم
بسیار مخالفم

۲۱. معمولاً با دوستان کُرد زبان م با زبان کردی صحبت می‌کنم.

بسیار موافقم موافقم تا حدودی موافقم تا حدودی مخالفم مخالفم
بسیار مخالفم

۲۲. زبان کردی را بیشتر از فارسی دوست دارم.

بسیار موافقم موافقم تا حدودی موافقم تا حدودی مخالفم مخالفم
بسیار مخالفم

۲۳. دوست دارم برای فرزندانم نام کردی انتخاب کنم.

بسیار موافقم موافقم تا حدودی موافقم تا حدودی مخالفم مخالفم
بسیار مخالفم

۲۴. از روزنامه، کتاب و یا فیلم‌های کردی استفاده می‌کنم.

بسیار موافقم موافقم تا حدودی موافقم تا حدودی مخالفم مخالفم
بسیار مخالفم

۲۵. در محیط خانواده به زبان کردی صحبت می‌کنم.

بسیار موافقم موافقم تا حدودی موافقم تا حدودی مخالفم مخالفم
بسیار مخالفم

در پایان اگر نظری دارید به اختصار بیان نمایید: